

Yritykset, yhteistyö ja viestintä aseiksi hankkeita kehitettäessä

Paula Biveson

Hankemaailmassa eletään jännittäviä aikoja, kun monilla Itämeren alueen hankerahoitustahoilla on vanha kausi loppuillaan ja uutta kehitellään. Nyt on siis erinomainen mahdollisuus korjata hankkeiden rakenteita. Itämeren tila heikkenee edelleen, joten lisätiedon tuottamisen rinnalla olisi pikaisesti syytä saada aikaan enemmän tekoja.

Toki hankkeissa on tuotettu Itämeren suojelun kannalta paljon arvokasta. On esimerkiksi:

- kartoitettu se, miten taustakuormitus määritellään eri Itämeren maissa (Baltic COMPASS)
- luotu yli sadan demofarmin ketju maatalouden ympäristönsuojelutoimenpiteiden edistämiseksi viljelijöiden keskuudessa (Baltic DEAL)
- luotu ohjeisto Itämeriystävällisempään lannan käsittelyyn ja hyödyntämiseen (Baltic MANURE)
- kehitetty konsepti ja koetiloja kierrätykseen perustuvalla maataloudelle (Beras Implementation)
- kartoitettu 11 HELCOMin vaaralliseksi luokitteleman aineen lähteitä ja vaikutustapoja (COHIBA)
- parannettu jätevesien käsittelyä Valkovenäjällä, Latviassa, Virossa ja Puolassa sijaitsevilla laitoksilla (PURE)
- vähennetty Valkovenäjältä tulevan jäteveden aiheuttamaa fosforikuormitusta (PRESTO)
- luotu opas saastuneiden kerrostumien ruoppaukseen (SMOCS)
- tehty tarkennuksia EU:n vesienhoidon kansallisiin toimenpideohjelmiin (Waterpraxis)
- ja paljon muuta.

Suomalaisittain tärkeimmissä EU:n alueellisissa hankerahastoissa eli Itämeren ohjelmassa (Baltic Sea Region Programme) ja Keskisen Itämeren ohjelmassa (Central Baltic Programme) on menossa pohdinta tulevasta kaudesta. EU:n Itämeren Strategiassa on Itämeren suojelu nostettu tavoitteista ensimmäiseksi. Ympäristöpainotus tulisi vastaavasti näkyä myös EU:n hankerahastoissa ja tulevaisuudessa myös rahoituksen jakautumisena. Mitä Itämeren suojelu sitten näissä ohjelmissa seuraavalla kaudella tarkoittaa ja mitä sen pitäisi tarkoittaa? Tätä on pohdittu ohjelmien järjestämissä temaattisissa työpajoissa, joissa on nimetty tärkeimpiä fokusalueita, ja hyvä niin. Yhtä tärkeää on kuitenkin siirtää katse hankkeiden rakenteeseen. Tähän ei työpajoissa ole puututtu.

Yritykset on saatava vahvemmin mukaan, jotta hanketieto muuttuisi teoiksi. Nyt puhutaan paljon Public-Private-Partnershipeistä tai Triple Helix -mallista, jossa tiedeinstituutiot, julkinen sektori ja yritysmaailma tekevät yhteistyötä. **Baltic Sea Action Group** on sitoumusprosessissaan toiminut menestyksekkäästi juuri tällaisen eri tahojen yhteistyön katalysaattorina. Uuden ohjelmakauden hankkeiden rakenteiden

tulisi notkeammin mahdollistaa eri sektorien ja erityisesti yritysmaailman mukaantulo, jotta hankkeiden tulokset saataisiin ripeästi käyttöön.

Yhteistyötä vaaditaan myös hankkeiden välillä. Itämeren ohjelman loppumetreillä on kokeiltu klusterimallia, jossa vesiensuojeluun liittyvät hankkeet on kerätty Baltic Impulse -vesiklusteriksi. Klusterin yhdeksän hanketta ovat keskittyneet mm. maatalouteen, jätevesien puhdistukseen, vaarallisiin aineisiin, vesipuitedirektiivin implementointiin ja saastuneiden kerrostumien käsittelyyn. Näinkin erilaisista hankkeista on löytynyt paljon yhtymäkohtia ja mahdollisuuksia yhteistyöhön. Baltic Impulsen ongelmana on kuitenkin se, että osa hankkeista oli klusterin alkaessa jo loppunut tai loppumetreillä, joten yhteistyö jää raapaisuksi. Klusterikokeilu kuitenkin osoittaa sen, että hankkeita tulee yhdistellä teemojen mukaisiksi ryppäiksi, mutta yhteistyö pitää kirjoittaa mukaan jo hankesuunnitelmaan, jotta siitä saadaan kaikki irti. ”Samansukuiset” hankkeet ovat jo kuluneellakin kaudella voineet toimia yhdessä säästääkseen resurssejaan ja tehostaakseen toimintaansa. Tästä on hyvänä esimerkkinä maatalouden ympäristönsuojeluun keskittyvät hankkeet, jotka yhdistivät voimansa luomalla menestyksekkään **A Greener Agriculture for a Bluer Baltic Sea** -konferenssin. Seuraavan, **Helsingissä 27.–28.8.2013** pidettävän konferenssin järjestelyihin osallistuu jo viisi Itämeren ohjelman alaista projektia.

Hankkeiden helmasynti on tulosten jääminen pienen piirin tietoon. Hankkeiden viestinnän resurssit ovat täysin alimitoitettuja, kun pahimmillaan (parhaimmillaan?) partnereita on kolmattakymmentä ja hankkeen kohdeyleisönä Itämeren alueen kansalaiset. Suuren yleisön, yli 80 miljoonan vastaanottajan, puhutteluun eivät ohjelmien budjetit riitä, mutta tärkeimpien sidosryhmienkin saavuttaminen vaatisi hieman enemmän kuin nettisivut, muutaman uutiskirjeen ja loppuraporttitiiliskiven. Monien hankkeiden tavoitteena on tuottaa koko Itämeren alueen taseisia tai useamman maan välisiä ratkaisuja Itämeren kannalta kestävämmiksi kehitysmalleiksi. Sitä, mistä ei ole koskaan kuullutkaan, on vaikea ottaa käyttöön! Kansallisten ja EU-tason päätöksentekijöiden tulisi siis saada hankkeiden tulokset selväkielisinä käyttöönsä. Helpommin sanottu kuin tehty, sillä kohderyhmiä on juuri niin monta kuin on kansallisia tai EU-tason päätöksentekoinstansseja, ja ne ovat keskenään erilaisia niin kielen kuin viestintäkanaviensa käytön suhteen. Paremmiin resursoitu ja sitä kautta todennäköisemmin onnistunut viestintä voisi kuitenkin tuoda päätöksentekoon yhteisesti löydettyjä ja jossain Itämeren alueen maassa mahdollisesti jo testattuja ratkaisuja. Näin päästäisiin EU-hankkeiden avulla tehokkaammin toteuttamaan EU:n Itämeren strategian ensimmäistä tavoitetta: maiden yhteistyötä Itämeren pelastamiseksi.

Paula Biveson
ohjelmajohtaja/EU-hankkeet
Baltic Sea Action Group

Linkki mainittuihin projekteihin: <http://eu.baltic.net/>

Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
15/2013	11.4.2013	Merellinen kulttuuriperintö osaksi meristrategiaa Tiina Mertanen, museonjohtaja, Suomen merimuseo, Museovirasto
11/2013	14.3.2013	Voisi Tallinnaan mennä muutenkin kuin turistiksi Markku Mantila, päätoimittaja, Kaleva
6/2013	7.2.2013	Itämeren alueen ruokayhteistyön mahdollisuudet Johanna Mäkelä, professori, Helsingin yliopisto
1/2013	3.1.2013	Itämeren alueen jäsenvaltiot ja eurokriisi Olli Rehn, varapuheenjohtaja, Euroopan komissio
47/2012	20.12.2012	Ryöstöretkien ja kaupankäynnin meri - Itämeren kansojen seikkailut esihistoriallisella ajalla Jarl-Thure Eriksson, kansleri, Åbo Akademi
42/2012	16.11.2012	Pullopостia - Meri yhdistää Suomea ja Viroa Aleksi Härkönen, suurlähettiläs, Suomen suurlähetystö, Tallinna
37/2012	12.10.2012	Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetreit Heli Simola, ekonomisti, Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos
34/2012	21.9.2012	Cleantechista ratkaisu Itämerelle ja Suomen talouskasvulle Jyri Häkämies, elinkeinoministeri, Työ- ja elinkeinoministeriö
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
11/2012	9.3.2012	Itämeri on kirkkojen meri Kari Mäkinen, arkkipiispa, Suomen evankelis-luterilainen kirkko
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs